

Převážně hornatá, dnes italská Sicílie je křižovatkou středomořských cest a dějinnou součástí Evropy i Afriky. Má neuvěřitelně bohatou historii se spoustou výjimečných památek. Dobyvatelé zde přicházeli a odcházeli a protože pocházeli z různých kultur, zanechali zde rozmanité a bohaté kulturní dědictví. Výsledkem je zvláštní směsice jazyků, obyčejů, kuchyní a uměleckých stylů. Možná nejvíce je to vidět na různosti architektonických slohů. Je podobně rozmanitá jako mnohem menší blížká Malta, ze které sem přijíždí spousta turistů někdy i na jeden den – vidět třeba jen Etnu a Taorminu. Sicílie má neobyčejné kouzlo a odkaz minulosti je patrný na každém kroku. To, že se jedná o ostrov, pomohlo velkou část kulturního dědictví uchovat až do současnosti. Mluví se zde italsky a hlavně sicilsky, jazykem, který zde stvořila sama minulost.

Historie ostrova je stará minimálně několik tisíc let a když připomeneme jen ty nejpodstatnější kapitoly, tak musíme mluvit přinejmenším o těchto událostech. Necelých tisíc let před Kristem Féničané z Kartága založili Palermo a starořeční osadníci z městských států postavili na východním pobřeží ostrova Messinu a Syrakusy. Zejména Syrakusy, město Archimedeovo, patřily ve starověku k nejkrásnějším řeckým sídlům. Směrem až po dnešní Agrigento (antický Akragas), zde vyrostlo Údolí chrámů s nejkrásnějšími starořeckými památkami mimo pevninskou zemi. Celá oblast leží na kopci a i pokud projíždíte kolem po blízké rychlostní silnici, vidíte zдалky některé nádherné chrámy a další stavby.

Historie ostrova je stará minimálně několik tisíc let a když připomeneme jen ty nejpodstatnější kapitoly, tak musíme mluvit přinejmenším o těchto událostech. Necelých tisíc let před Kristem Féničané z Kartága založili Palermo a starořeční osadníci z městských států postavili na východním pobřeží ostrova Messinu a

Syrakusy. Zejména Syrakusy, město Archimedeovo, patřily ve starověku k nejkrásnějším řeckým sídlům. Směrem až po dnešní Agrigento (antický Akragas), zde vyrostlo Údolí chrámů s nejkrásnějšími starořeckými památkami mimo pevninskou zemi. Celá oblast leží na kopci a i pokud projíždíte kolem po blízké rychlostní silnici, vidíte z dálky některé nádherné chrámy a další stavby. Historie ostrova je stará minimálně několik tisíc let a když připomeneme jen ty nejpodstatnější kapitoly, tak musíme mluvit přinejmenším o těchto událostech. Necelých tisíc let před Kristem Féničané z Kartága založili Palermo a

starořeční osadníci z městských států postavili na východním pobřeží ostrova Messinu a Syrakusy. Zejména Syrakusy, město Archimedeovo, patřily ve starověku k nejkrásnějším řeckým sídlům. Směrem až po dnešní Agrigento (antický Akragas), zde vyrostlo Údolí chrámů s nejkrásnějšími starořeckými památkami mimo pevninskou zemi. Celá oblast leží na kopci a i pokud projíždíte kolem po blízké rychlostní silnici, vidíte z dálky některé nádherné chrámy a další stavby.

Z celé plejády více a méně dochovalých staveb na zdejším archeologickém nalezišti je nejstarší Heraklův chrám, ale i chrámy Dia a bohyně Juno. Jedním z nejzachovalejších je chrám Svornosti.

Následovalo mnoho set let nadvlády Římské říše, sto let Vandalů a poté Byzantinců. Po dvě sta let trvající vládě Arabů se tady překvapivě moc památek nedochovalo, snad jen trochu v Palermu. Následovali Normané a jejich Roger II se stal prvním sicilským králem. Normanské stopy zde naleznete na každém kroku ve spoustě kostelů, nádherných katedrál a dalších staveb (nejvíce Monreal a Cefalú). Následovali Španělé (Aragonci) a vládnoucí

rody ze Savojska. Přišlo období aliance s království Neapolským. Až v roce 1860 v rámci sjednocení Itálie pod taktovkou Garibaldiho se ostrov konečně spojil s pevninou. Ale místní lidé, v jejichž žilách kolovalo minimum italské krve (na rozdíl od té historicky ostatní pocházející od Féničanů po Francouze) to nesli dost nelibě, stavěli se na odpor a podnikali časté rebelie, které vládnoucí moc tvrdě potlačovala. Zde byly také počátky vzniku mafie a organizace Cosa Nostra, jejíž vliv postupně přerostl i do USA, kde ze Sicílie emigrovalo spousta obyvatel a to zejména až do období před první světovou válkou. Garibaldi obnovil monarchii, která se pod Viktorem Emanuelem a jeho dynastickými potomky udržela až do roku 1945. Protože poslední král kolaboroval s fašisty, znamenalo to i konec království a vznik republiky.

Když se projíždíte po ostrově, vidíte téměř neustále tak malebnou a zvlněnou krajinu plnou olivovníků a jiných stromů, až vám srdce zaplesá. A k tomu krásné útesy, skalnaté kopečky a různá historická městečka a romantické vesničky. Na druhou stranu nemůžete nevidět, že Sicílie není tak bohatá, přeplněná luxusními domy a zainvestovaná jako jiné ostrovy ve Středoziemním moři např. Mallorca nebo severovýchod Sardinie. Ale je klidná, pro návštěvníky příjemná a žije si svým vlastním životem. Ten je v Palermu, Catánii apod. nesmírně hektický a rušný s davy lidí a aut a jinde zase na menších vesničkách až ospalý. Hlavní dálniční síť hlavně z Palerma do Messiny a dole do Syrakus s odbočkou na jih na Agrigento je kvalitní a zrychluje dopravu. V řadě měst, hlavně menších chybí dobrá kanalizace a když jsme si jeli v blízké Ribeře něco koupit do Lídlu, tak byl na hlavní příjezdové cestě po vydatném dešti i vedle ní na parkovišti skoro rybník a museli jsme se vrátit a

objet to z druhé strany. Ale historie tady na vás dýchá ze všech koutů.

Itálii mám procestovanou skoro celou, od bohatého severu přes oblasti Florencie, Říma, Ancony, Neapole až po výrazně jinou, skromnější ale zajímavou Kalábrii. A pak už zbývala jen ostrovní Sicílie (o Sardinii možná trochu někdy přistě), místo kde se potkávaly dějiny.

V těch nejmenších ostrovních lokalitách, městečkách i vesničkách, je na co se dívat.

Nejvíce památek ze všech historických období je v hlavním městě Palermu, které je nádherně položené u moře na úbočí hory Monte Pellegrino. Z mnoha je potřeba jmenovat královský palác (Palazzo Reale), Dóm a kostel Svaté Kateřiny. Nedaleko od města na kopci najdete normanský Monrealský dóm, s nádherným výhledem na miliónovou metropoli. Po cestě z palermského letiště na jih narazíte na hezké přístavní městečko Sciacca, z něhož je to už jenom pár kilometrů do

Verdury. Je to typicky italská lokalita s množstvím starších domů tisících se vedle sebe a dívajíc se shovívavě z prudkého kopce, kde převážně stojí, dolů na přístav. Menší náměstí s hezkým kostelem je nahoře a v okolí několik pěkných tratorií. V jedné výborné s pravou sicilskou kuchyní, jak je tady ostatně typické, jsme večeřeli. Jmenovala se Hostaria del Vicolo a její specialita tagliatelle s krevetami, lilkem a jikrami z tuňáka (bottarga) nás přenesla chuťově do časů dona Corleona, zvlášť když jsme si k němu dali jeho víno.

Není špatné vydat se ze Sciaccy dále na západ autem podél pobřeží až do přístavní Marsaly. Opět pěkné historické městečko s kostelem a náměstíčkem a v restauraci Delfino dostanete výborného mečouna po messinsku.

Cestou tam i zpět jedete přes Mazara del Vallo a je dobré toto místo navštívit. Je tam více památek než v Marsale, má velmi malebné centrum s kostelem. Je zde příjemné posezení v blízkých kavárničkách hlavně odpoledne, kdy sicilské slunce už ztratí svoji sílu a občas se tady najde i nějaký stín.

Tyhle kratší projížďky jsme v pohodě zvládali i po golfu nebo před ním. Chtěli jsme ale vidět Etnu a Taorminu a proto jsme si vyčlenili celý den. Přes Agrigento a Údolí chrámů jsme se chtěli krátce zastavit v Catánii a potom na sever. Prál jsem si vidět město, kde strávil několik let můj bývalý spoluhráč z volejbalové Zbrojovky Drahoš Koudelka, mistr světa a olympijský medailista, prostě legenda. Po olympiádě v Montrealu na podzim 1976, zde získal dvouletou smlouvu, kterou si pak ještě prodloužil. V té době pouštěli komunisti do ciziny výjimečně pouze nejlepší hráče, dlouholeté zasloužilé reprezentanty a to nejdříve po dovršení věku třiceti let.

Dříve se ven dostal pouze ten, kdo utekl. Reálně po tomto věku už ale ne všichni hráči byli schopni hrát na nejvyšší úrovni. Drahoš byl výjimka a dokonce s Catánii získal mistrovský italský titul a stal se nejlepším hráčem italské ligy. Přispěl tak i k vzestupu italského volejbalu, jehož zlatá éra začala tak o deset let později. Sešla se jim tam výjimečná generace hráčů, kteří získali za sebou třikrát titul mistrů světa a Evropy. Tohle mužstvo bylo dokonce vyhlášeno FIVB nejlepším družstvem dvacátého století. A to v konkurenci takových repre týmů jako Sovětský svaz, Československo (2 x mistr světa 1956 a 1966, 1 x stříbro OH 1964 a bronz 1968), Brazílie, USA aj.

Pamatuji si jen, když Drahoš na Vánoce 1976 přijel domů a přišel za námi na trénink a potom na pivo tak povídal, že je to tam prima a je tam hodně fanynek. Pak dodal, že mu vedení klubu doporučilo, aby za ním už co nejdříve přijela jeho manželka.

Catánie je hezké asi třisetisícové město se spoustou historie, ale my neměli tolik času, stará hala už tam nestála a já si pamatuji jen velkou spoustu lidí v centru, kterým jsme se dlouho obtížně prodírali někdy i velmi úzkými uličkami směrem ven k Etně. Pokud se nechcete v Catánii zastavovat je lepší jen po dálnici až k Taormině a vrátit se doleva k sopce. Nepříjemné pro řidiče tady je i skutečnost, že ze zdejší dálnice, která sice vede z Palerma

kolem ostrova podél Messiny a dalších větších měst, ale je zde docela málo nájezdů a výjezdů a bez dobré navigace můžete mít docela problém na dálnici najet. Pokračovali jsme na sever, brzy odbočili doleva a už po menších užších cestách směřovali pomalu nahoru co nejbližší k Etně. Cesta byla chvílemi dost strmá, v okolní krajině ubývaly olivovníky a další stromy a byla vidět četná stará lánová pole. Zastavili jsme se na oběd v hotýlku na terase u hřiště Il Picciolo a pokračovali přes kopec dolů a pak doprava do Taorminy.

Byla by škoda Taorminu minout. Podle mě je to nejkrásnější místo na ostrově. A to nemusíte být ani čerstvý ženáč, který se zde se svou novomanželkou rozhodl strávit líbánky. Však tady také každý den po celý rok přijíždí třeba trajekty z blízké Malty jen na jeden den s programem – Etna a Taormina. Městečko má pouze deset tisíc obyvatel, ale v hlavní sezóně v centru nahoře vám to připadá, že je jich minimálně dvakrát tolik. Je nesmírně malebná, romantická se spoustou kostelů, restaurací, kavárniček a krámků. Z kopce nad mořem shlíží blahosklonně dolů.

Nejhezčí zdejší památkou je antické řecké divadlo. Do městečka se jde do kopce, pohyb aut je velmi kontrolovaný a nejlepší je použít lanovku, která vás ze spodních parkovišť dopraví za přijatelný poplatek až před vstupní bránu. A pak si můžete plnými doušky užívat božskou procházku a nestačíte otáčet hlavu zleva doprava. Nakonec přijdete na náměstí s krásným kostelem, řadou hotelů okolo a u blízkého zábradlí už můžete jen shlížet do okolí, které se nachází pod vámi. My jsme si to užili, bylo to pěkné zakončení dne.

Nakonec před odjezdem jsme se ještě posilnili v centru ve výborné restauraci La Giara. Byl z ní úchvatný pohled na záliv a ravioli s lilkem chutnalo báječně.

Sicílie není typickou golfovou destinací, ale golfista si zde svůj plácek najde. Nejlepším golfovým hřištěm na ostrově je Verdura Golf, jsou tam dvě osmnáctky linkového typu – East a West. Reklama uvádí, že hřiště je nejlepší v Itálii, ale myslím, že to není úplně pravda. Hrál jsem v minulosti tak šest hřišť v okolí Lago di Garda a dvě v okolí Florencie a myslím, že několik z nich bylo lepších než Verdura a to zejména po stránce designu a rozmanitosti jamek. Ale to tak pro linky platí. Ale naštěstí ze zdejších 36 jamek bylo několik přece jenom odlišných a ne tak fádních. Ale obě tato hřiště jsou pěkná, dobře udržovaná,

většinou s nepřerušovanými výhledy na moře a do malebné sicilské krajiny, osazené pomerančovničky a olivovníky a se skalnatým panoramatem v pozadí. Jsou spíše delší a obtížnost bych hodnotil jako průměrnou. Architektem je Angličan Kyle Phillips a hřiště bylo otevřeno v roce 2009. Obě osmnáctky jsou par 72. Resort pravidelně hostí evropskou PGA Rocco Forte Sicilan Open.

Golfová recepce se nachází v rozlehlém areálu luxusního hotelu Rocco Forte Verdura Golf and Spa resort. Hotel se nachází u moře, na cestě mezi historickým přístavem Sciacca a menším městečkem Ribera směrem na východ, je tak v polovině cesty skoro neznatelná neoznačená odbočka k hotelu, vedoucí zdánlivě nikam. Můžete tam být týden a třikrát ji přejedete, ani nevíte jak. Areál hotelu se dvěma hřišti, hlavní budovou, dalším četným zázemím, ubytováním v krásných pokojích ve vedlejších jednopatrových budovách je možná nejrozsáhlejší, jaký jsem kdy viděl. Má snad dvacet kilometrů čtverečných. Letěli jsme z Vídně do Palerma, půjčili si auto a večer před půlnocí nás ještě čekala více než hodinová cesta na jih do hotelu. Když jsme na třetí

pokus (značení bylo horší než u nás. Znáte to populární rčení: „Domáci to znají a ostatní ať si nakašlou.“) o půl druhé v noci konečně našli vstupní recepci do resortu, netušili jsme, že do hlavní budovy s recepcí to je asi dalších 2,5 kilometru.

Ale hotelu se nedalo nic vytknout. Pěkná hlavní restaurace s terasou a soustavou bazénů, kongresové centrum zapadající do krajiny naproti, moc hezké wellness s vnitřním bazénem a soustavou vnějších propojených bazének s různou teplotou vody a vířivek. Golfová recepce asi kilometr vedle a tam další pěkné ala carte restaurace. K tomu půjčovna kol, cyklisté ani nemuseli z areálu, dvacet kilometrů se dalo najet uvnitř po pěkných asfaltových cestičkách. Hotel leží přímo u moře a má vlastní soukromou pláž s lehátky, slunečníky a restaurací, která je otevřená v hlavní sezóně.

Hotel je koncipován ideálně pro rodiny s dětmi, kde otec hraje třeba s přáteli a zbytek tradiční hlavně italské rodiny má jiný program. My starší víme, že priority života se mění, tak jak jím postupně kráčíte. Málokdo si uvědomuje, když si postaví dům, že je to tak na deset až patnáct let života. Málokdy více. Ke změně vnímání reality dochází většinou poté, co děti opustí rodné hnízdo a osamostatní se. V té době většina neřeší, že milovaný dům stojí na kopci a vede k němu deset a více schodů. Případně čím větší, více pokojů, pater a schodů, tím lépe. Ale tyto nejen majetnické pocity vás zahřejí ve středním věku, později už je to na obtíž a kdo z takového domu uteče nebo může utéct, tak vyhraje. O dvacet a více let později a po pár totálkách poznáte, že je cítit každý schod a nejlépe je, když doma nemáte žádný. Pro staršího seniorského golfistu, který už přirozeně nemá takový fyzický fond jako před dvaceti a více lety, je areál až moc rozlehlý. S golfovým bagem na kole se jezdí špatně a na buggy můžete jezdit, když si ji zaplatíte, ten kdo si pronajme vilu jí má v ceně, ale když jste tam měsíc, tak za tu cenu máte už polovinu nového apartmánu u moře v Albánii. Kvalita hotelu včetně jídla je výborná, ale hotel ale dost zneužívá cenově, že z areálu je všude daleko a hlavní jídlo v restaurace (i těstoviny) začíná tak na 25 EUR. To v překrásné Taormině nabitě tisíci zahraničních turistů, s množstvím hotelů a restaurací, se dobře najíte za polovinu a to je dost paradox. Běžná cena ve slušné sicilské restauraci byla nižší než u nás doma a to ještě předtím než nekompetentní vláda začala provádět svá proinflační ekonomická kouzla. Takže jsme si týden tady užili, ale hotel jsem si zařadil do kategorie – „bylo to pěkné za ty prachy, ale jednou mi to stačilo.“

V minulosti různé golfové cestovky pro tento ostrov inzerovaly hlavně hřiště Donnafugata u Syrakus (designoval Gary Player). Chtěli jsme se tam aspoň podívat, ale na Verduře nám řekli, že hřiště je od covidu zavřené, jsou tam nějaké problémy, mluvili dokonce o mafii, a v dané době (podzim 2022) se tam nehraje. Jinak v minulosti se tam jezdilo snad nejvíce, byly tam dvě osmnáctky – jedna links a druhá parkovka, vedle slušný čtyřhvězdičkový hotel.

Tak jsem se aspoň v rámci cestování po ostrově podívali na třetí zdejší osmnáctku Il Picciolo hned pod Etnou. Hřiště je pěkné, lesnaté a kopcovité. Viděli jsme jen pár jamek, vše se jevílo včetně kvality grínů v pořádku. Hned vedle je pěkný menší hotýlek s dobrou restaurací a terasou. Všiml jsem si, že některé cestovky i z Čech tam vozí klienty. Hřiště je na severovýchodě ostrova pod stále činnou sopkou Etna a výhodou je blízkost zejména Taorminy, asi nejhezčí zdejší turistické destinace. Blízko je i dálnice Messina – Syrakusy přes Catánii. V létě je tam bezvadné počasí, ale od listopadu do března, to to tak být nemusí. Koncem listopadu 2021 tam byla parta z Kaskády na týden a podle slov kamaráda Dana měli velikou smůlu, celou dobu jim hodně přšelo, že nemohli skoro vystrčit nos z hotelu a vůbec nehráli. Naštěstí je tady v okolí nejen golf, ale i jiné věci k vidění a děláni. Ale když vás zajímá jenom golf, tak máte prostě smůlu.

Sicílie je malebný a krásný ostrov, kde si skoro každý návštěvník najde to své. A to platí i pro golfisty. Znáte to, málokterý golfista jede někam na týden, aby si nezahrál.

Milan Bučik, 4.února 2024

